

Tarina: Totuuden suhteellisuus

Puhuessaan keskenään ihmiset usein sanovat asioita siitä, miten asiat ovat. Totuus ei kuitenkaan ole absoluuttista: ei ole vain yhtä tiettyä tapaa, jolla asiat ovat, vaan totuus riippuu näkökulmasta.

Jos joku sanoo ”omenat ovat tosi hyviä, parempia kuin banaanit”, hän tarkoittaa, että hän tykkää syödä omenoita enemmän kuin banaaneja. Joku toinen voi sanoa ”omenat ovat pahoja, mutta banaanit ovat hyviä”, mikä tarkoittaa, että tämä henkilö mieluummin syö banaaneja kuin omenoita. Ei ole niin, että omenat olisivat ”oikeasti” parempia tai huonompia kuin banaanit, vaan eri ihmisillä on tästä eri näkemys.

Jos joku sanoo ”huomenna mennään uimaan!”, hän tarkoittaa, että hän on aikeissa mennä uimaan. Joku toinen voi sanoa ”huomenna menen metsäretkelle”. Tämä ei tarkoita, että jompikumpi olisi ”väärässä”, vaan eri ihmisillä on eri suunnitelmat.

Jos joku sanoo ”ei saa puhua ruoka suussa”, hän tarkoittaa, että hänen kotonaan tai koulussaan on sääntö, ettei ruoka suussa saa puhua. Jos joku toinen sanoo ”saa puhua ruoka suussa”, se tarkoittaa, että hänen kotonaan taas ei ole tällaista sääntöä. Ei ole mitään yhtä oikeaa vastausta siihen, ”saako” näin tehdä, vaan eri paikoissa on eri sääntöjä.

Oikaisu: Totuuden suhteellisuus

On totta, että monet asiat riippuvat näkökulmasta. Pitää esimerkiksi paikkansa, että eri ihmiset tykkäävät eri ruokien mausta ja omenat eivät sen kummemmin ole ”oikeasti” parempia tai huonompia kuin banaanit.

On myös totta, että eri ihmisillä voi olla eri suunnitelmia ja eri paikoissa voi olla eri säännöt.

Tarina on kuitenkin hyvin harhaanjohtava siinä, ettei olisi vain yhtä tiettyä tapaa, jolla asiat ovat. On monia väitteitä, jotka ovat tosia riippumatta näkökulmasta.

Jos pöydän päällä on juomamuki ja yksi lapsi sanoo ”tämän pöydän päällä on nyt juomamuki”, niin hänen sanomansa asia on tosi: sanottu asia vastaa sitä, miten asiat todella ovat.

Jos taas toinen lapsi sanoo ”ei, muki ei ole pöydällä!”, niin hän on väärässä: hänen sanomansa asia ei ole tosi.

Jos kolmas lapsi laittaa silmänsä kiinni ja sanoo ”ei ole mukia pöydällä”, niin hänkin on väärässä: vaikkei hän näe mukia, niin muki on edelleen pöydällä.

Jos neljäs lapsi laittaa silmänsä kiinni ja sanoo ”minä en näe mukia”, niin hän on oikeassa: hän ei silmät kiinni näe mukia.

Jos viides lapsi nostaa mukin pöydältä ja sanoo ”enää muki ei ole pöydällä!”, niin hän on oikeassa: muki ei enää ole pöydällä. Mutta myös ensimmäinen lapsi oli aiemmin oikeassa, kun hän silloin sanoi, että muki on pöydällä.

Tällaiset tosiasiaväitteet eivät riipu katsojasta, vaan ne joko ovat tosia tai sitten eivät. Sen sijaan on paljon muita asioita, kuten makukysymykset, suunnitelmat, säännöt, suositukset tai epäselvästi määritellyt väitteet, jotka eivät samalla tavalla ole tosia tai epätosia.

Vahvistus: Totuuden suhteellisuus

Edellinen oikaisu on totuudenmukainen.